

De vrijheid van meningsuiting en de beperkingen

Een verrassingstelling kan best spannend zijn. De leerlingen moeten binnen een paar minuten argumenten bedenken om daarna gelijk te gebruiken in het debat. Om de leerlingen de juiste handvatten te geven om dit tot een succes te maken, is er een thema gekoppeld aan de verrassingstelling. Door de samenwerking met het Bevrijdingsfestival Utrecht is er gekozen voor het thema “vrijheid van meningsuiting”. Aan de hand van dit thema hebben we deze les gemaakt, waarin de leerlingen kennismaken met het onderwerp vrijheid van meningsuiting. Als vervolg zijn er casussen aan de les toegevoegd waar de leerlingen met elkaar over kunnen praten om de grenzen van de vrijheid van meningsuiting te kunnen onderzoeken. Door deze casussen regelmatig te behandelen, gaan de leerlingen voorbereid naar de voorronde!

Doelen

- *Leerlingen begrijpen wat vrijheid van meningsuiting betekent.*
- *Leerlingen kunnen de waarde van vrijheid van meningsuiting in een samenleving bespreken.*
- *Leerlingen begrijpen dat vrijheid van meningsuiting beperkt kan worden in bepaalde situaties.*
- *Leerlingen kunnen discussiëren over de balans tussen vrijheid van meningsuiting en andere maatschappelijke waarden, zoals respect en tolerantie*

Activiteiten

- Start de les met een woordweb op het schoolbord over wat vrijheid van meningsuiting volgens de leerlingen betekent.
- Bekijk daarna deze video: www.schooltv.nl/video/het-klokhuis-de-4-vrijheden-meningsuiting/ De leerlingen gaan tijdens het kijken hun woordweb vergelijken met de aflevering van het Klokhuis. Laat de leerlingen hun woordweb aanvullen en bespreek de aanvullingen indien nodig.
- Laat hierna de volgende video zien: www.schooltv.nl/video/clipphanger-wat-is-vrijheid-van-meningsuiting/. Hier wordt kort verteld wat de beperkingen zijn van de vrijheid van meningsuiting. Oftewel: wat je wel en niet kan zeggen. Laat de leerlingen eerst zelf situaties bedenken waarbij je misschien niet moet zeggen wat je denkt.
- Begin een discussie met de klas over de beperkingen van de vrijheid van meningsuiting aan de hand van de volgende casus. Laat de leerlingen eerst in groepjes praten over deze casus waarna je de discussie klassikaal maakt: Moeten we zeggen dat sommige dingen te gevaarlijk zijn voor kinderen, zoals gewelddadige video's? Is het oké om de regels voor kinderen anders te maken?
- Maak als samenvatting een lijst op het bord van regels die voor kinderen anders zouden kunnen zijn.

Gespreksonderwerpen

Hieronder staat een lijst met gespreksonderwerpen die de grenzen van de vrijheid van meningsuiting opzoekt. Deze onderwerpen kunnen klassikaal worden behandeld, maar ook zelfstandig of individueel. Laat de kinderen de grenzen die ze hebben gevonden opschrijven. Deze kunnen ze uiteindelijk meenemen naar het debat!

- **Online Pesten:** Iemand blijft gemene en kwetsende dingen zeggen op sociale media over andere mensen omdat ze er anders uitzien, een andere religie hebben of anders denken. Moet die persoon worden gestopt, zelfs als ze zeggen dat ze gewoon hun mening geven?
- **Kunst die Zorgt voor Ruzie:** Een kunstenaar maakt een schilderij dat mensen boos maakt omdat het over politiek of geloof gaat. De regering wil dat schilderij verbieden omdat ze denkt dat het problemen veroorzaakt. Moet de kunstenaar zijn schilderij kunnen laten zien, zelfs als sommige mensen het niet leuk vinden?
- **Meningen op Straat:** Mensen willen op straat gaan demonstreren om te zeggen dat ze niet blij zijn met een besluit van de regering. De regering zegt dat dit niet mag omdat ze bang zijn dat er ruzie komt. Moeten mensen kunnen zeggen wat ze denken, zelfs als het problemen kan veroorzaken?
- **Gemene Berichten:** Iemand stuurt gemene berichtjes naar een leraar of een politicus omdat diegene het niet eens is met wat ze zeggen. De vraag is of dit mag, of dat het misschien wel gevaarlijk is?
- **Moeilijke Woorden in de Klas:** Een leraar op school praat over dingen waarover niet iedereen het eens is. Sommige kinderen voelen zich daar rot over. Moet de leraar kunnen blijven zeggen wat hij denkt, zelfs als sommige kinderen het niet leuk vinden?
- **Verboden Boeken in de Bibliotheek:** Ouders willen dat sommige boeken uit de schoolbibliotheek worden gehaald omdat ze denken dat ze niet geschikt zijn voor kinderen. Moeten de boeken blijven of worden verwijderd?
- **Politieke Kleding op School:** Een leerling draagt kleding met een politieke boodschap naar school, maar sommige medeleerlingen en leraren voelen zich er ongemakkelijk bij. Moet de school regels opstellen over wat voor kleding leerlingen mogen dragen?
- **Milieubespreking in het Park:** Een groep mensen wil in het park praten over hoe we beter voor de natuur kunnen zorgen. Sommige bedrijven willen dat de bijeenkomst niet doorgaat omdat ze het er niet mee eens zijn. Moet de bijeenkomst worden toegestaan?
- **Kritiek van een Leraar:** Een leraar schrijft een brief waarin hij zegt dat de school dingen verkeerd doet. Sommige ouders en schoolfunctionarissen willen dat de leraar wordt gestraft. Moet de leraar kunnen zeggen wat hij denkt?
- **Religieuze Flyers op School:** Een leerling deelt flyers uit over zijn religie op school. Sommige mensen vinden dat dit niet hoort op school. Moet de school regels maken over religieuze dingen op school?